

COP26 Zirvesi Çıktıları

Glasgow İklim Paktı ve İklim Finansmanı

BİLGİ NOTU, Kasım 2021

Glasgow'da gerekleŒen COP26 Zirvesi, iklim mzakerecilerinin iki hafta süren yoğun grŒmelerinin sonucunda, önümüzdeki on yıl içerisinde iklimle ilgili eylemleri hızlandırmak için küresel bir anlaŒma olan Glasgow İklım Paktı'nın (Climate Pack) yaklaşık 200 ülkenin imzalaması ile sona erdi. Bu anlaŒma ile küresel ısınmayı 1.5°C'de tutma hedefinde kalınırken, bunu sağlamak için ülkelerin hızla ve ciddiyetle harekete geçmeleri, 2022'de aktif sonuçlar için alıŒmaların baŒlaması ama aynı zamanda 2030 hedeflerini iyileŒtirmesi bekleniyor.

COP26 çıktıları ve İklim Finansmanı

21 Mart 1994'te küresel ısınmaya yönelik hükümetler arası ilk çevre sözleşmesi olan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (UNFCCC) yürürlüğe girmesinden bu yana Türkçe'ye "Taraflar Konferansı" olarak çevrilebilecek "Conference of the Parties" (COP) zirveleri düzenlenmektedir. Bu sene, 197 ülkenin katıldığı COP'un 26. Zirvesi, İskoçya'nın Glasgow şehrinde gerçekleşti. COP26 zirvesinin en öncelikli konuları, Paris Anlaşması kapsamında ülkelerin Ulusal Katkı Beyanlarında belirttikleri küresel ısınmayı 1.5°C'de tutma hedefinin canlı tutulması ve iklim değişikliğinin etkileriyle mücadele etmeleri için yoksul ülkelere finansman sağlanmasıdır.

COP26 Neden Önemli?

2015 yılında 21. Taraflar Toplantısı'nda (Conference of the Parties / COP21) imzaya açılan Paris Anlaşması ile belirlenen 2050 yılına kadar karbon emisyonlarının sıfırlanması, küresel ortalama sıcaklığın en az 2°C derece azaltma ve fosil yakıt kullanımının tamamen kaldırılması hedefler doğrultusunda yapılan planlar ve atılan adımlara sadık kalma açısından COP zirveleri büyük öneme sahiptir. COP26, Paris İklim Anlaşması'ndan bu yana kaydedilen gelişmenin değerlendirileceği ilk zirve olması açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

Glasgow İklim Paktı

31 Ekim-12 Kasım 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen COP26 zirvesi, yaklaşık 200 ülkenin imzaladığı Glasgow İklim Paktı (Climate Pack) ile sonlandı. Bu anlaşma, iklim eyleminin hızını artırarak, iki yıllık süreç içerisinde diplomaların ve iklim değişikliğinin önlenmesi çalışmalarının, ülkeler tarafından büyük bir özveriyle ele alınması gerektiğini kapsıyor. Ülkelerin bu konuda artan hırsları, eylemleriyle birleştiğinde 1.5°C hedefinin sağlanmasının gerçekleşebileceği, ancak bunun yalnızca uyumlu ve acil küresel çabalarla olabileceği anlamını taşıyor. Glasgow İklim Paktı'yla tüm ülkeler Ulusal Katkı Beyanları (NDC) olarak bilinen 2030 yılına kadar mevcut emisyon hedeflerini 2022 yılına kadar yeniden gözden geçirmeyi ve güçlendirmeyi kabul ettiler. Ulusal Katkı Beyanları'nın gözden geçirilmesi önümüzdeki yıl Mısır'da gerçekleşecek COP27 ve bir sonraki yılın COP28 zirvesinin gündemlerinde yer alması bekleniyor. Ayrıca, küresel bir ilerleme raporunu ve 2023'te Liderler zirvesini değerlendirmek için yıllık bir siyasi yuvarlak masa toplantısıyla birleştirilecektir.

COP26'da, iklim değişikliğinin mevcut etkilerinden kaynaklanan kayıp ve zararları tanıma ve ele alma konusunda her zamankinden daha ileri gidilerek, ilk kez sivil toplumdan ve iklim etkilerine karşı en savunmasız ülkelere gelen çağrılara kulak verildi.

Glasgow İklim Paktı kapsamında, BM sürecinde ilk defa en kirli fosil yakıtlardan olan kömüre atıf yapılarak kömürle çalışan elektrik üretiminde kademeli olarak azaltma taahhüdü verildi.

COP26'da;

Çalışmalar, sıcaklık artışlarını 1,5C ile sınırlamak için kısa vadeli emisyon azaltımı sağlamaya, hem kamu hem de özel finansmanı harekete geçirmeye ve toplulukları iklim etkilerine uyum sağlamaları için desteklemeye odaklandı.

COP26 İklim Finansmanı

COP26 kapsamında değerlendirilmesi öncelikli olan konulardan birisi iklim finansmanın sağlanması konusudur. Dünyaca ünlü bankalar bu konunun ciddiyetinin farkında olarak finansal araçlar için gerekli hazırlıkları yaptıklarına dair açıklamalarda bulundular ve artık fosil yakıtları içeren projelere kaynak verilmeyeceğini açıkladılar. Ayrıca, iklim ve diğer çevre kaynaklı risklerin sınırlandırılması amacıyla, para politikasının ana hedeflerinde bir değişikliğe yol açmadan sürdürülebilir finans uygulamalarını uzun vadeli bir politika olarak desteklenmesi vurgulandı. Bu doğrultuda, Paris Anlaşması'nda belirlenen, iklim değişikliğinin etkileriyle mücadele etmeleri için yoksul ülkelere maddi yardım sağlama uygulamalarının artırılması COP26 gündeminin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 26. Taraflar Konferansı (COP26) Başkanı Alok Sharma, COP26'nın finans gününde düzenlediği basın toplantısında, zirvede iklim finansmanına yönelik alınan kararlar ve gelişmeler doğrultusunda, gelişmiş ülkelerin daha az gelişmiş ülkelere 2021-2025 döneminde 500 milyar dolar üzerinde finansman sağlanacağı açıklamasını yaptı. Birçok gelişmiş ülke, çevresel iyi uygulamalarını destekleme amacıyla gelişmekte olan ülkelere finansal anlamda destek sağlama taahhütlerinde bulundular. Bunun yanı sıra, 130 trilyon doları kontrol eden yaklaşık 450'den fazla finans kuruluşu Sürdürülebilirlik ve İklim fonlarına destekte bulunacaklarını açıkladılar.

Tüm bu gelişmeler doğrultusunda, COP26 müzakerelerinin iklim adaptasyonu ve finansmana erişim konularına odaklandığı ve gelişmiş ülkelerin iklim finansmanı taahhütlerini artırdığı söylenebilir.

COP26 Çıktıları

Dünya zirvelerinin bir araya geldiği, iki hafta süren COP26 müzakereleri 13 Kasım 2021 tarihinde zirveye katılan ülkelerin Glasgow İklim Paktı'nı onaylaması ile tamamlandı. Çevresel, sosyal ve ekonomik anlamda birçok konunun görüşüldüğü müzakerelerin ardından COP26 sonuçları şu şekilde özetlenebilir:

- Yaklaşık iki yıl önce dünyanın sadece %30 net sıfır hedefi kapsamındayken, bu rakam günümüzde %90 civarına yükselerek ciddi bir artış göstermiştir.
- 45'ten fazla ülke, üretim proseslerinde kömür kullanımının aşamalı olarak azaltılıp durdurulması kararını alırken, 20 ülke uluslararası fosil yakıt finansmanını sona erdirme taahhütlerinde bulundu.
- Bu yıl 16.'sı yayımlanan Küresel Karbon Bütçesi Yıllık Raporuna göre, arazi kullanımı değişikliği ve ormansızlaşma sebebiyle 14,1 milyar ton CO₂ gazı

atmosfere salınmıştır. Bu durum sebebiyle Glasgow'da bulunan 130 ülke, 2030 yılına kadar ormansızlaştırmayı sonlandırma ve değerli doğal yaşam alanlarını korumaya yönelik taahhütler verdi.

- En büyük otomobil üreticilerin bazıları, 2040 yılına kadar otomobil satışlarını sıfır emisyonlu hale getirerek, benzin ve dizel yakıt kullanan araç üretimini kaldıracaklarını belirttiler.
- COP26'ya katılan dünya liderleri yeşil teknolojiyi, alternatif kirletici enerji kaynaklarından daha ucuz hale getirme planlarını duyurdular. ABD Enerji Bakanı, ton başına 2.000 dolara olan atmosferden karbondioksit çıkarma maliyetini 100 dolar seviyesine düşürme hedefini açıkladı.

BM Emisyon Açığı raporuna göre, eğer ülkeler 2030 emisyon hedeflerini tam olarak yerine getirebilirlerse, bu yüzyılda küresel ısınmanın 2.7°C'yi bulacağını açıkladılar. Ancak İklim Eylemi İzleyici (Climate Action Tracker) bağımsız uzmanları tarafından yapılan çalışmalar, COP26'da verilen yeni toplu taahhütlerin tam olarak uygulanmasıyla sıcaklık artışını 1.8°C'ye kadar tutabileceğini göstermektedir.

Deloitte; İngiltere mevzuatına göre kurulmuş olan Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”) şirketini, üye firma ağındaki şirketlerden ve ilişkili tüzel kişiliklerden bir veya birden fazlasını ifade etmektedir. DTTL ve üye firmalarının her biri ayrı ve bağımsız birer tüzel kişiliktir. DTTL (“Deloitte Global” olarak da anılmaktadır) müşterilere hizmet sunmamaktadır. Daha fazla bilgi almak için www.deloitte.com/about adresini ziyaret ediniz.

Deloitte, birçok farklı endüstride faaliyet gösteren özel ve kamu sektörü müşterilerine denetim, danışmanlık, finansal danışmanlık, risk danışmanlığı, vergi ve ilgili alanlarda hizmet sağlayan dünyanın önde gelen profesyonel hizmetler firmalarından birisidir. Deloitte dünya çapında farklı bölgelerde ve 150’den fazla ülkede yer alan global üye firma ağı ile, her beş Fortune Global 500® şirketinden dördüne hizmet vermektedir. Deloitte’un yaklaşık 312.000 kişilik uzman kadrosunun iz bırakan bir etkiyi nasıl yarattığı konusunda daha fazla bilgi almak için websitemiz www.deloitte.com adresini veya [Facebook](https://www.facebook.com/deloitte), [LinkedIn](https://www.linkedin.com/company/deloitte) ya da [Twitter](https://twitter.com/deloitte) sayfalarımızı ziyaret ediniz.

Bu belgede yer alan bilgiler sadece genel bilgilendirme amaçlıdır ve Deloitte Touche Tohmatsu Limited, onun üye firmaları veya ilişkili kuruluşları (birlikte, “Deloitte Network” olarak anılacaktır) tarafından profesyonel bağlamda herhangi bir tavsiye veya hizmet sunmayı amaçlamamaktadır. Şirketinizi, işinizi, finansmanınızı ya da mali durumunuzu etkileyecek herhangi bir karar ya da aksiyon almadan, yetkin bir profesyonel uzmana danışın. Deloitte Network bünyesinde bulunan hiçbir kuruluş, bu belgede yer alan bilgilerin üçüncü kişiler tarafından kullanılması sonucunda ortaya çıkabilecek zarar veya ziyandan sorumlu değildir.

© 2021. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.